

Тыва Республиканың Барыын-Хемчик кожуунунун Хонделен
муниципалдыг бюджеттиг ортумак ниити билиг школазы

Чөпшээрээни

өөредилге талазы-биле
директорнун
оралакчызы

/Ооржак С.К./

« 31 » 08 2022 ч

Бадылааны

Хонделен муниципалдыг
бюджеттиг ортумак
ниити билиг школазынын
директору

/Кужугет Б.Б./

Дужаал № 227/3
« 31 » 08 2022 ч

5-ки (бешки) класска
Тыва дыл эртеминге
ажылчын программа
2022-2023 өөредилге чылы

Неделяда 2 ш
Бүдүн чылда: 68 шак

Тыва дыл болгаш чогаал башкызы
Ооржак Саида Кысыгбайовна тургускан

Хонделен 2022

Тайылбыр бижик

5-ки класстың тыва дыл эртеминге ажылчын программаны Ойдан-оол А.К., Сат Ш.Ч., Сувандии Н.Д. Тыва дыл болгаш харылзаалыг чугаа сайзырадылгазы. 5-11 классы. Күрүне стандарты. Өөредилге программалары. - Кызыл, 2008. - 88 с.деп программага даянып тургускан.

Өөренир ному К.Б.Доржу,Н.Д.Сувандии,А.Б.Хертек,Б.Ч.Ооржак Тыва дыл ному,Кызыл,2016 ч.

«ТЫВА ДЫЛ» ЭРТЕМИН ӨӨРЕНГЕНИНИҢ ПЛАННАТТЫНГАН ТҮҢНЭЛДЕРИ

Кол школаның (5-9 класстар) доозукчуларының тыва дылдың программазын шингээди алгаш, чедип алып **бот-тускайлаң түннелдеринге** дараазында чүүлдер хамааржыр:

1) кижиниң интеллектуалдыг болгаш чогаадыкчы салым-чаяанын база мөзү-бүдүш шынарларын сайзырадырынга төрөөн дылының чугулазын медресеп билири, уругларның билиг чедип алырынга ук дылдың ужур-утказын тодарадып, ону тыва чоннуң ыдыктыг, үнелиг эртинелериниң бирээзи деп билири;

2) тыва дылдың эстетиктиг үнелиг медресеп билири; төрөөн дылынга ынак болгаш ону хүндүлөп, ол дээш чоргаарланыры; ону национал культураның кезээ кылдыр билип, арыг эдилээри;

3) дылдың байлак сөс курлавырын болгаш грамматиктиг аргаларын бодунуң бодалдарын болгаш сагыш-сеткилин хостуг илередирде четче ажыглап шыдаары; бодунуң чугаа-домаан хайгаарап, сайзырадып, экижидеринче чүткүлдүг болуру.

Метапредметтиг түннелдеринге (предметтен дашкаар азы ооң-биле чергелештир билип алып харылзашкак чүүлдери) дараазында чүүлдер хамааржыр (5-9):

1) Чугаа чорудулгазының бүгү-ле хевирлерин ажыглап билири:

Дыңнаары болгаш номчууру:

- бижимел болгаш аас медээниң утказын шын билип алыры (чугааның утказы, сөзүглелдин темазы, кол утказы; кол болгаш немелде медээ);

- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин номчулганың янзы-бүрү хевирлеринге (сөзүглелден херек информацияны дилеп-тып номчууру (поисковый вид), чүгүртү азы улуг-кара лап номчууру (просмотровый), таныжып номчууру (ознакомительный вид), шинчилел-сайгарылгалыг номчууру (изучающий вид)) таарыштыр ажыглап билири;

- аңгы-аңгы стильдерниң болгаш жанрларның сөзүглелдерин шын дыңнап билири; дыңнаарының янзы-бүрү хевирлерин (бир кижиниң тайылбыр чугаазындан болгаш аудио-, видеотехникадан сөзүглелдин кайы-бир кезээн шилип алгаш дыңнаары, сөзүглелдин кыска утказы-биле таныжары болгаш ону тодазы-биле дыңнаары) ажыглап билири;

- информация ап болур чүүлдерден, ооң иштинде өөредиглиг компакт-дисктерден, Интернет четкизинден; янзы-бүрү словарьлардан тайылбыр номнардан (справочниктер) болгаш электроннуг шыгжамырлардан медээлерни тып билири;

- бердинген темага материалдарны тып, системажыдып билири; херек медээлерни боду тып билири; медээлерни чаартып азы ол-ла хевээр дамчыдып билири;

- сөзүглелдерниң утка, стилистика талазы-биле онзагайларын болгаш ажыглаан аргаларының аайы-биле дүүштүрүп болгаш деңнеп билири;

Чугаалаары болгаш бижиири:

- кылыр дээн ажыл-херээниң сорулгаларын (хууда болгаш эштери-биле) тодазы-биле билип, кандыг-даа ажылды чурум аайы-биле кылып, чедип алган түннелдерин үнелеп, аас болгаш бижимел чугаага илередип билири;

- дыңнаан азы номчаан сөзүглелиниң утказын даалга езугаар дамчыдып (планны тургузуп, утказын чугаалап, допчулай бижип, үнелел берип) шыдаары;

- сөзүглелдин утказын, кымга хамаарыштырганын, чугааның байдалын барымдаалавышаан, аңгы-аңгы хевирлерге болгаш жанрларга тургузуп шыдаары;

- аас болгаш бижимел чугаага бодунуң бодалын хостуг илередири, сөзүглелдин тургузуунуң негелделерин сагыры (бодалының ужур-уткалыын, дес-дараалашкаан, харылзаалыын, темага дүүшкээн дээш о.ө.); номчаан, дыңнаан, көргөн чүүлдеринге бодунуң хамаарылгазын шын илередири;

- монологтуң янзы-бүрү хевирлерин (тоожуушкун, чурумал, угаап бодаанышкын болгаш оларны холуй); диалогтуң янзы-бүрү хевирлерин: (хүндүлел аянын илередир диалог (этикетный диалог), айтырыг-харыы (диалог-расспрос), чугаалажып орар кижизин чугаа чорударынче

кыйгылары (диалог-побуждение), өске киж-биле бодал солчуру (диалог-обмен мнениями) дээш о.ө.) ажыглап билири;

- амгы тыва литературлуг дылда шын адалганың, лексиканың, грамматиканың кол нормаларын, стиль нормаларын херек кырында ажыглап билири; бижимел чугаага шын бижилгениң, пунктуацияның кол дүрүмнерин сагыыры;

- чугаа этикединиң нормаларын хажытпайн, чугаага киржип шыдаары; чугаа үезинде арын-шырайын болгаш шимчээшкннерин эптиг болгаш шын алдынары;

- хүн бүрүде өөренип азы ажыл кылып турар үезинде бодунуң чугаазын хайгаарап билири; чугааның утказының болгаш шын ажыглалының аайы-биле бодунуң дылын үнелеп билири; дылында грамматиктиг болгаш чугаа частырыгларын тып болгаш эдип билири; бодунуң тургусканы сөзүглелин хоюглап азы эдип, оскерттип, делгередип билири;

- бодунуң үежилериниң мурнунга улуг эвес дыңнадыг, илеткелди кылып, рефераттын утказын дамчыдып билири; маргылдаалыг, чидиг айтырыгларны бадыткалдарга даянмышаан, шийтпирлеп билири;

2) алган билиглерин, мергежилдерин, чаңчылдарын хүн бүрүде амыдыралга ажыглап билири; төрөөн дылды өске эртемнерге билиг чедип алырының кол чепсээ кылдыр шын ажыглаары; ону өске-даа эртемнерде (даштыкы дыл, орус дыл болгаш чогаал дээш о.ө) дылдың аргаларын сайгарарыңга ажыглап билири;

3) долгандыр турар улус-биле харылзажып, кандыг-бир ажылды кылып тура, маргылдаалыг, чидиг айтырыглар шийтпирлээрде, эптиг чугаалажып, харылзажып билири; амыдыралчы болгаш ажыл-агыйжы чугаа үезинде чугаа культуразының негелделерин сагыыры.

5-9, 10-11 класстарны доозуп тура, доозукчулар дараазында **предметтиг түннелдерни** чедип алыр:

5-9 класстарга:

- Дылдың хүлээлгелериниң дугайында, тыва дыл – Россия Федерациясында Тыва Республиканың үндезин чурттакчылары тыва чоннуң төрөөн дылы база күрүне дылдарының бирээзи дээрзин, төрөөн дыл болгаш чоннуң культуразының сырый харылзаалыг болурун, төрөөн дылдың киж-бүрүзүнүң болгаш ниитилелдин амыдыралыңга ужур-дузазын билири;

- тыва дылдың гуманитарлыг эртемнер аразында болгаш ниити өөредилгеде туружун болгаш ужур-дузазын билири;

- төрөөн дылдың эртем талазы-биле үндезиннерин; оларның чадаларының болгаш билиглериниң аразында харылзааларын шингээди алыры;

- дыл эртемниң кол баазалыг билиглерин болгаш оон кезектерин шингээдири: дыл болгаш чугаа, харылзажыр чугаа, бижимел болгаш аас чугаа, монолог, диалог болгаш оларның хевирлери; чугааның байдалы; чугаа (чугаалажыр), эртем, публицистика, албан-херек, чечен чогаал стильдери болгаш оларның жанрлары, дылы; чугааның утка-хүлээлгелериниң аайы-биле хевирлери (тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын); сөзүглел, сөзүгелелдин хевирлери; дылдың кол-кол кезектери, оларның демдектери болгаш чугаага ажыглалының онзагайларын шингээди алыры;

- тыва дылдың лексика болгаш фразеологиязының кол стилистиктиг курлавырларын, тыва литературлуг дылдың нормаларын (шын адалганың, грамматиктиг, орфографтыг, пунктуастыг), чугаа этикединиң дүрүмнерин шингээдири болгаш оларны херек кырында амыдыралга аас болгаш бижимел чугаага ажыглаары;

- дылдың кол кезектерин, дылдың грамматиктиг категорияларын танып билири болгаш сайгарары, чугаага шын ажыглаары;

- сөстүн янзы-бүрү сайгарылгаларын (фонетиктиг, лексиктиг, морфемниг, морфологтуг), сөс каттыжышкынының болгаш домактың синтаксистиг сайгарылгазын шын кылып, сөзүглелдин тургузуунуң болгаш кол демдектериниң аайы-биле, дылдың кандыг хүлээлгелерин күүседип чоруурунуң болгаш уран аргаларны ажыглаанының аайы-биле сайгарары;

- лексиктиг болгаш грамматиктиг синонимнерни ажыглаанындан кижиниң чугаазының чечен-мерген, а чечен чогаал дылының каас-чараш, байлак болу бээр аргаларын билири болгаш чугаазыңга шын ажыглаары;

- төрөөн дылдың эстетиктиг хүлээлгелерин медресеп билири, чечен чогаалдың дылын сайгарып тура, чугааның эстетиктиг талазын үнелеп билири.

Тыва дылда программанын тургузуу:

№ п/п	Темазы	Допчузу
1.	Эге школага ооренгенин катаптаары	Сөстүң тургузуу:дазыл, чогаадылга кожумаа,өскертилге кожумаа Үннер болгаш үжүктөр:кыска болгаш узун ажык үннер болгаш оларны шын бижири; сөстөрнүң эгезинге т-д,п-б деп ажык үннерни шын бижири; я,е,ё,ю деп ажык ужулктөрлиг сөстөрни шын бижири Чугаа кезектери:хөйнүң санынга чүве аттарының падежтерге өскерлири;янзы-бүрү демдек аттарын чугаага ажыглаары; чаңгыстын болгаш хөйнүң санында арынның ат оруннарының падежтерге өскерлири болгашчугаага ажыглаары, кылыг сөзүнүң үелерге, саннарга болгаш арыннарга өскерлири
2.	Синтаксис, пунктуация болгаш чугаа культуразы	Сөс каттыжыышкыннары. Чагырышкан сөс каттыжыышкыннарында өзек болгаш чагырткан сөстөр. Домакта сөс каттыжыышкыннарын тып билири. Чугаалаар сорулгазынын аайы-биле бөдүүн домактарның янзылары: медээ, айтырыг, алгы домактары. Кыйгырыг домактары. Домактар сөөлүңге бижик демдектери. Медээ, айтырыг,кыйгырыг, алгы домактарын аңгы-аңгы аялгалыг номчууру, чугаалаары, чугаага ажыглаары. Домактың чугула кежигүннери. Домактың ийиги черге кежигүннери: немелде, тодарадылга, байдал. Домактың ийиги черге кежигүннери-биле бөдүүн домакты делгередип болгаш оларны чугаага ажыглап билири Ийи чугула кежигүннүг делгереңгей болгаш делгереңгей эвес бөдүүн домактар. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар (катаптаашкын). Эвилелдер чокка холбашкан база <i>а, ынчалза-даа,харын болгаш</i> деп эвилелдер-биле холбашкан чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар, оларга бижик демдектерин салыры. Чаңгыс аймак кежигүннерлиг мурнунда азы соонга түннекчи сөстөр. Түннекчи сөстөрнүң соонга ийи сек, мурнунга тире. ЧАК домактар, соонда азы мурнунга түннекчи сөстөрлиг ЧАК домактар тургузуп,чугаага ажыглап билири,оларны шын аялгалыг номчууру. Адалга.Адалгага бижик демдектери. Адалгалыг домактарны тургузуп, чугаага ажыглап билири, оларны шын аялгалыг номчууру. Нарын домактар дугайында эге билиг.Нарын домакка эвилелдер чокка каттышкан бөдүүн домактар, оларның кезектерининг аразынга биче сек салыры. Нарын домактарда ынчалза-даа, а, харын, чүге дээрге деп эвилелдерининг мурнунга биче сек салыры. Нарын домактарны шын тургузуп, оларны чугаага шын ажыглап билири. Авторнун сөстөрининг соонда азы мурнунда дорт чугаа. Дорт чугаага бижик демдектери. Дорт чугаалыг домактарны

		чугаага шын ажыглап, бижик демдектерин салып билири. Дорт чугааны автрнуң сөстөрүндөн аңгылай чугаалаары, номчууру. Диалог дугайында билиг. Диалогка тире демдек салыры.
3.	Лексика болгаш чугаа культуразы	Лексика дугайында билиг. Сөс болгаш ооң лексиктиг утказы. Чаңгыс болгаш хөй уткалыг сөстөр. Сөстөрнүң дорт болгаш көжүргөн уткалары. Синонимнер. Антонимнер. Омонимнер. Омографтар. Табу болгаш эвфемизмнер. Х-й уткалыг сөстөрнүң лексиктиг уткаларын словарьлар дузазы-биле тодарадып. оларны чугаага шын ажыглап билири. Сөзүглелде синонимнер, антонимнер, омонимнерни тып, оларны чугаага шын хереглеп билири. Орус- тыва, тыва-орус, тайылбырлыг болгаш орфографтфг словарьларны ажыглап билири.
4.	Фонетика, графика, орфография. Чугаа культуразы	Фонетика дугайында ниити билиг. Чугаа органнары болгаш чугаа үннериниң тургустунары. Ажык болгаш ажык эвес үннер (катаптаашкын). Кыска, узун болгаш өк-биле адаар ажык үннер. Кадыг болгаш чымчак ажык үннер. Ажык үннерниң аяннажылгазы. Күштүг, кошкак (дүлөй болгаш ыыткыр) болгаш эң кошкак (аяар) ажык эвес үннер. Ажык эвес үннерниң кол демдектерин тодарадып билири. Графика дугайында билиг. Алфавит. Орфография дугайында билиг. Тыва орфографияның кол үндезини-фонетиктиг принцип. Узун болгаш өк-биле адаар ажык үннерни бижикке көргүзери. Я, е, ё, ю деп үжүктөр болгаш оларны ажыглаары. Ц, щ, ф, ь, ь деп үжүктөрни ажыглаары. Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрни шын бижири. Ажык эвес үннериниң сөс иштинге каттыжарының чуруму. Солчуру. Үннер болгаш үжүктөрни шын ылгап, оларны шын адап билири. Орус дылдан үлегерлеп алган сөстөрни шын адаары, бижири, оларга кожумактар немеп билири. Орфографтфг словарьны, орфография дүрүмнерин ажыглап билири. Шын бижилге талазы-биле өөрөнгөн дүрүмнерин системажыдып билири. Домактарны, чугааны аянныг номчуп, чугаалап билири. Сөстүң фонетика-графиктиг сайгарылгазын кылып билири. Аас чугааның негелделерин сагып билири. Слог. Сөстөрни шын слогтап болгаш көжүрүп билири. Сөс ударениези.
5.	Сөс тургузуу. Сөс чогаадылгазы. Орфография	Сөстүң дазылы болгаш кожумактары. Дазыл, чогаадылга, өскертилге кожумактары-сөстүң уткалыг кезектери. Чогаадылга кожумактары-биле сөстүң тыптыры. Чогаадылга болгаш өскертилге кожумактарының вариантылыг болуру. Төрөл сөстөр. Сөстүң дөзү болгаш өскертилге кожумактары. Укталган болгаш укталбаан сөстөр, оларны ылгап билири.

		Нарын сөстөр: ийи сөстүң каттышканындан, ийи сөстүң тудушканындан, аңгы-аңгы сөстөрнiң каттышканындан тургустунган сөстөр.Нарын сөстөрнiң янзы-бүрү хевирлерин шын адаары, бижири. Хураангай нарын сөстөр, оларны шын адаары болгаш бижири. Сөстүң тургузуун сайгарып билири. Өскертилге болгаш чогаадылга кожумактарын танып билири. Төрөл сөстөрнi тып билири. Дазыл (дөс) болгаш кожумактың каттышканында дакпырлаан сс,пп,нн,тт,кк,мм деп үннеринң үжүктөрүн шын бижири.
6.	Морфология болгаш орфография. Чугаа сайзырадылгазы болгаш чугаа культуразы	Морфология дугайында билиг. Тыва дылда сөстөрнi лексика-грамматиктиг бөлүктөргө чарары,ооң барымдаалары. Тускай болгаш дузалал чугаа кезектери,оларның грамматиктиг демдектери.
7.	Чүве ады	Чүве ады-тускай чугаа кезээ,ооң утказы болгаш грамматиктиг демдектери. Тодаргай болгаш туугай чүве аттары. Чүве аттарының тургустунары. Янзы-бүрү чогаадылга кожумактары-биле укталган чүве аттарын тургузуп билири. Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлери. Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлерин шын бижип, ажыглап билири. Чүве аттарының адалга болуру. Адалгаларны кол сөстөр ылгап билири. Бодалды чугаага чиге, тода илередир болгаш херекчок черге чаңгыс ол-ла сөстөрнi катаптавазы-биле синоним чөве аттарын ажыглап билири. Антоним чүве аттарын шын хереглээри. Хуу болгаш ниити чүве аттары. Географтыг аттарны, кудумчулар болгаш шөлдер аттарын, төөгүлүг болушкуннар, чоннуң байырлалдарының аттарын улуг үжүк-биле бижири.Номнар, журналдар, чуруктар, кинофильмнер,шиилер,литература болгаш музыка чогаалдарының аттарын улуг үжүк-биле эгелеп бижири база оларны кавычкалар-биле тускайлаары. Чүве аттарының саннары. Чүве аттарынң падежтерге өскерлири. Домакка сөстөрнi харылзаштырарынга чүве адының падеж хевирлерин шын ажыглап билири. Чүве аттарының хамаарылга хевиринге өскерлири. Чүве аттарының хамаарылга кожумактары болгаш оларны шын бижири. Орус дылдан үлегерлеп алган чүве аттарындап падеж. Сан болгаш хамаарылга хевирлерин шын тургузуп билири база оларны аас болгаш бижимел чугаага шын ажыглаары.
8.	Демдек ады	Демдек ады-тускай чугаа кезээ. Демдек адының утказы болгаш грамматиктиг демдектери, синтакситсиг хүлээлгези.Демдек аттарының тургустунары. Нарын демдек аттары.Демдек аттарын шын бижири. Шынарының болгаш хамаарылганың демдек аттары. Демдек адының утказын болгаш морфологтуг демдектерин толарадып билир. Чугаага чүвениң янзы-бүрү демдектерин,

		шынарын демдек аттары-биле көргүзүп билири. Шынарының демдек адының өйүндө, кошкадыр, күштелдирер чадалары. Демдек аттарының чадаларының утказын тодарадып билири. Синоним, антоним демдек аттарын чугааның утказынга дүүштүр ажыглап билири. Чугаага көжүргөн уткалыг демдек аттарын хереглеп билири.
9.	Сан ады	Сан ады-тускай чугаа кезээ. Ооң ниити утказы, морфологтуг демдектери болгаш синтаксистиг ролю. Бөдүүн, нарын, составтыг сан аттары. Чыырының, үүрмектээринин, аңгылаарының, чоокшуладырың сан аттары болгаш оларны шын бижири. Түң болгаш дугаар сан аттары. Араб болгаш рим чурагайлар-биле айыткан сан аттарының кожумактарын шын бижири. Сан ады чүве ады-биле каттышканда, чүве адын чаңгыстың санында ажыглап билири. Үе санын (чыл, ай, хүннү) шын ажыглап билири. Чүвөлөрнүн санын чоокшуладыр сан аттары-биле көргүзүп билири. Сан аттарын албан ёзунуң база эртем чугаазынга ажыглап билири.

Өөрөдилге –тематиктиг план.

5 класс -102 шак

Кичээлдин темазы	Ниити шагы	Хыналда ажыл	Чугаа сайзырадылгазы
Кирилде кичээл	1		1
Эге школага ооренгенин катаптаары	5	1	
Синтаксис, пунктуация болгаш чугаа культуразы	9		2
Лексика болгаш чугаа культуразы	8		1
Фонетика, орфография болгаш чугаа культуразы	9	1	2
Графика, орфоэпия болгаш чугаа культуразы	6		1
Сөс тургузуу. Сөс чогаадылгазы. Орфография.	7		2
Морфология болгаш орфография. Чугаа культуразы.	34	1	
5 класска чыл дургузунда өөрөнгөн чүүлдеринге катаптаашкын	10	1	
	89	4	9

5-ки класска тыва дылда календарь-тематиктиг план.

№	Теманың ады	Онаалгазы	Шагы	Эрттирер хүнү		Эдилге кылганы
				план	факт	
1.Эге класска өөрөнгенин катаптаары						
1	Дыл – кижилерниң харылзажырының кол чепсээ. Дылдын эртем болуру	Ш.Ч.Саттың "Төрээн дылымга йөрээлин" шээжилээр.	1			
2	Сөс тургузуу: дазыл, чогаадылга кожумаа	Мергежилге 11 Арын 8.	1			
3	Фонетика, орфография.Кыска болгаш узун ажык үннер	Мергежилге 19. Арын 10.	1			
4	Чугаа кезектери. Чүве ады.	Мергежилге 30. Арын 13.	1			
5	Демдек ады	Мерг 28	1			
6	Арынның ат оруннары. Кылыг сөзүнүң арыннарга, саннарга, үелерге өскерлири.	Мергежилге 37. Арын 16.	1			
7	Диктант «Теве-Даш»	Дурумнер катаптаар	1			
2.Лексика болгаш чугаа культуразы						
8	Частырыглар-биле ажыл Тайылбырлыг словарь дугайында Орус дылдын тайылбырлыг словары	Арын 16,17 номчуур	1			
9	Лексика дугайында билиг. Сөстүн лексиктиг утказы. Чаңгыс болгаш хөй уткалыг сөстер	Мергежилге 17. Арын 17.	1			
10	Сөстөрнүн дорт болгаш доора уткалары.	Мергежилге 27. Арын 21.	1			
11	Омонимнер.	Мергежилге 38. Арын 27.	1			
12	Лексиканың темалыг бөлүктери.	Мергежилге 44. Арын 29.	1			
13	Синонимнер.	Мергежилге 55. Арын 34.	1			
14	Антонимнер.	Мергежилге 66. Арын 38.	1			
15	Табу сөстөр болгаш эвфемизмнер.	Мергежилге 72. Арын 41.	1			
16	Фразеологизмнер азы быжыг сөс каттыжыышкыннары	Мергежилге 80. Арын 47.	1			
17	ЧС. «Фразеологизмнер»	Чурук чуруур	1			
3.Фонетика, орфография болгаш чугаа культуразы						
18	Фонетика дугайында ниити билиг.	Мергежилге 93. Арын 53.	1			
19	Ажык үннерниң бөлүктээшкини.	Мергежилге 109. Арын 59.	1			
20	Хыналда диктант «Тооруктаанывыс»	Дурумнер катаптаар	1			
21	Частырыглар-биле ажыл Өк-биле адаар ажык үннерлиг	Мергежилге 120. Арын 65.	1			

	сөстөр, оларны шын бижири.					
22	Й үннүг ажык үжүктөр (я, е, ё, ю), оларны шын бижири болгаш ажыглаары.	Мергежилге 126. Арын 68.	1			
23	Ажык эвес үннерниң бөлүктээшкени.	Мергежилге 133. Арын 72.	1			
24	Ажык эвес үннерниң үжүктөрүн шын бижири.	Мергежилге 149. Арын 79.	1			
25	Фонетиктиг транскрипцияның демдектери.	Мергежилге 151. Арын 80.	1			
26	ЧС. «Бойдуста үннер» деп темага аас чугаа кылыры.	Карточка-биле ажыл	1			
27	Т-Д,П-Б деп үннерни шын бижири	15 сос бижиир	1			
28	Сөске ажык эвес үннерниң катчыр чуруму	Карточка-биле ажыл	1			
29	Катаптаашкын.Фонетика	5 состун транскрипция зын кылыр	1			

4.Синтаксис, пунктуация болгаш чугаа культуразы

30	Сөс каттыжышышынының дугайында эге билиг.	Мергежилге 44. Арын 17.	1			
31	Домак. Чугаалаар сорулгазының аайы-биле бөдүүн домактарның янзылары: медээ, айтырыг, кыйгырыг домактары. Алгы домактары.	Мергежилге 47. Арын 18.	1			
32	Домактың чугула кежигүннери. Домактың ийиги черге кежигүннери. Ийи чугула кежигүннүг делгереңгей эвес болгаш делгереңгей бөдүүн домактар.	Мергежилге 63. Арын 26.	1			
33	Чаңгыс аймак кежигүннерлиг домактар. Түңнекчи сөстөр.	Мергежилге 129. Арын 47.	1			
34	Нарын домактар дугайында эге билиг.	Мергежилге 138. Арын 50.	1			
35	Нарын домакта эвилелдер чокка каттышкан бөдүүн домактар, оларның кезектериниң аразынга биче сек салыры.	Мергежилге 144. Арын 51.	1			
36	Нарын домактарда ынчалза-даа, а, харын, чүгө дээрге деп эвилелдерниң мурнунга биче сек салыры.	Нарын домактар чогаадыр.	1			
37	Домактың ийиги черге кежигүннери-биле бөдүүн домактарны делгередери болгаш оларны чугаага ажыглаары.	Сөзүглел-биле ажыл	1			
38	Катаптаашкын кичээли.Нарын домактар	П15-20 катаптаар	1			
38	Домактын ийиги черге кежигүннери	Мерг 56,57	1			

5.Графика, орфоэпия болгаш чугаа культуразы

40	Графика, ооң хевирлери. Алфавит.	Мергежилге 158. Арын 85.	1			
41	Хыналда диктант «Аскан анай»	Дурумнер катаптаар	1			
42	Частырыглар-биле ажыл Слог болгаш ооң хевирлери.	Мергежилге 166. Арын 89.	1			
43	Орфоэпия дугайында билиг.	§ 25	1			
44	Ударение дугайында билиг.	Мергежилге 167. Арын 89.	1			
45	Сөстөрнү шын адаары болгаш бижири	Мергежилге 170. Арын 91.	1			
46	Сөстөрнү слогтарга чарып, көжүрери	§ 20-25	1			
47	ЧС. Чогаадыг-чурумалды бижири.		1			
6.Сөс тургузуу. Сөс чогаадылгазы. Орфография.						
48	Сөстүң уткалыг кезектери (морфемалар)	Мергежилге 181. Арын 96.	1			
49	Сөстүң дазылы болгаш кожумактары.	§ 26-27	1			
50	Сөстүң дөзү болгаш өскертилге кожумактары.	Мергежилге 190. Арын 99.	1			
51	Укталган болгаш укталбаан дөстөр.	§ 28	1			
52	Сөс чогаадылгазы.Морфологтут (кожумактыг) арга.	Мергежилге 208. Арын 104.	1			
53	Синтаксистиг арга-биле чаа сөстү чогаадыры.	Мергежилге 211. Арын 108.	1			
54	Хураангай нарын сөстөр, оларны шын адаары болгаш бижири.	Солуннардан хураангай сөстөр бижиир	1			
55	Катаптаашкын Сос чогаадылгазы		1			
7.Морфология болгаш орфография. Чугаа культуразы						
56	Морфология дугайында билиг. Чугаа кезектери.	3 домак бижээш, чугаа кезектерин айыт	1			
57	Чүве ады – тускай чугаа кезээ.	Мергежилге 219. Арын 114.	1			
58	Чүве адынын утказы болгаш грамматиктиг демдектери.	5 домак бижээш, чүве аттарын айыт	1			
59	Тодаргай болгаш туугай чүве аттары. Чүве аттарының тургустунары.	Мергежилге 223. Арын 116.	1			
60	Хуу болгаш ниити чүве аттары. Географтыг аттар	Мергежилге 231. Арын 121.	1			
61	Чүве аттарының бичеледир, чассыдар хевирлери.	Мергежилге 245. Арын 128.	1			
62	Чүве аттарының саннары. Оларның кожумактарын шын бижири.	Мергежилге 252. Арын 131.	1			
63	Чүве аттарының хамаарылга хевири болгаш ооң кожумактары.	Мергежилге 267. Арын 137.	1			

64	Үлегерлеп алган чуве аттарын шын бижири.	Мергежилге 289. Арын 146.	1			
65	Чүве аттарының адалга болуру.	Адалгаларлыг диалог тургузар.	1			
66	Чүве аттарының падежтерге өскерлири. Адаарынын падежи	Мергежилге 351. Арын 175.	1			
67	Хамаарыштырарынын падежи Онаарынын падежи	Мергежилге 306 Арын 155	1			
68	Бээринин падежи Турарынын падежи	Мерг 319,324 арын 162	1			
69	Унеринин падежи Углаарынын падежи	Мерг 336 аас-биле Мерг 341	1			
70	Чүве адынын падеж кожумактарын шын бижири	Мерг 347	1			
71	Чүве адынын морфологтут сайгарылгазы Чүве адынга катаптаашкын	Арын 177 Мерг 357	1			
72	Демдек ады – тускай чугаа кезээ.	Мергежилге 360. Арын 181.	1			
73	Д.а.-нын утказы болгаш грамматиктиг демдектери	Мергежилге 364. Арын 183.	1			
74	Демдек аттарының бөлүктери болгаш чогаадылгазы.	Мергежилге 371. Арын 186.	1			
75	Шынарының болгаш хамаарылганың демдек аттары.	Мергежилге 375. Арын 190.	1			
76	Шынарының демдек аттары, оларның чадалары	Мергежилге 378. Арын 192.	1			
77	Демдек аттарының темалыг бөлүктери	Мергежилге 388. Арын 196.	1			
78	Хамаарылганың демдек аттары.	Мергежилге 395. Арын 199.	1			
79	Демдек адының синтаксистиг хүлээлгези.	Мергежилге 399. Арын 201.	1			
80	ЧС. Чурук-биле ажыл	Мергежилге 410. Арын 207.	1			
81	Сан ады – тускай чугаа кезээ	Мергежилге 417. Арын 210.	1			
82	Бөдүүн, нарын, составтыг сан аттары.	Мергежилге 423. Арын 213.	1			
83	Сан аттарының бөлүктери.	Мергежилге 441. Арын 222.	1			
84	Сан аттарын шын бижири	§63	1			
85	Араб болгаш рим чурагайлар-биле айыткан сан аттары	§65	1			
86	Морфологтут демдектери болгаш синтаксистиг ролү.	Мергежилге 447. Арын 224.	1			
87	Сан адынын морфологтут сайгарылгазы	Мергежилге 467. Арын 235.	1			
88	Хыналда диктант	Катаптаар.	1			
89	Частырыглар-биле ажыл	Катаптаар.	1			
90	ЧС. Тыва улустуң аас чогаалында ыдыктыг саннар	§66-67	1			

91	ЧС. Тыванын төөгүзүндө ыдыктыг саннар	Катаптаар.	1			
92	Ыдыктыг саннарга төлевилел тургузар.	Төлевилел тургузар.	1			
93	Төлевилелди камгалаары.	Катаптаар	1			
8.5-ки класска өөрөнгенин катаптаары						
94	Лексика	Лексиктиг сайгарылга	1			
95	Фонетика. Орфография.	Фонетиктиг сайгарылга	1			
96	Графика, ооң хевирлери.	Домактар чогаадыр.	1			
97	Сөс тургузуу	Морфемниг сайгарылга.	1			
98	Сөс чогаадылгазы	Морфемниг сайгарылга.	1			
99	Морфология. Чугаа кезектери.	Морфологтуг сайгарылга.	1			
100	Чугаа кезектери	Морфологтуг сайгарылга	1			
101	Хыналда диктант	Катаптаар.	1			
102	Частырыглар-биле ажыл	Катаптаар.	1			
	НИИТИ 102 шак					

Ажылчын программага эдилге кылганының чылдагааны

Класс	Теманың ады	Эрттирген хүнү	Ажылчын программаны эткениниң чылдагааны	Херек кырында эрттирген хүнү

28

ЛИСТОВ

КОНОДЕНТЕР

(Расшифровка подписи)

3/08-20 Kx 2

